

Spoštovani,

Pred nami bo vsak čas poletje in čas poletnih počitnic. Precejšen delež naših uporabnikov je vključen tako v socialno varstvene programe, kot program šolanja pod posebnimi pogoji.

Glede šolajočih uporabnikov je situacija jasna. V času šolskih počitnic, ki so odrejene s šolskim koledarjem, imajo uporabniki pravico do nadomeščanja ur osebne asistencije.

Manj jasna pa je situacija pri uporabnikih, ki so vključeni v socialno varstvene programe. V večini so naši uporabniki vključeni v storitev varstva in vodenja pod posebnimi pogoji. Določeni VDC-ji imajo v času poletja predviden »kolektivni dopust«. VDC-ji, katerih programi spadajo pod okrilje CUDV-jev, imajo v času kolektivnih dopustov urejeno nujno varstvo, ki se izvaja v primarnih prostorih centra.

Glede na lastno izkušnjo in izkušnjo marsikaterega uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika, nujno varstvo posamezniku zagotavlja res zgolj in samo varstvo. V času poletnih počitnic je strokovni kader odsoten (fizioterapevt, logoped, delovni terapevt,...) Terapije se praviloma do septembra ne izvajajo. Iz vidika zagotavljanja letnega dopusta večini zaposlenih, se vodstvo CUDV-jev najpogosteje odloči za združevanje oddelkov. To posledično pomeni, da so skupine zahtevnejše in niso prilagojene posamezniku.

Naj povzamem glavne misli Konvencije o pravicah invalidov, ki so zapisane v lahko berljivi obliki:

- **Vsak človek, tudi invalid lahko svobodno izbira** (zakaj potemtakem brezglavo vztrajate pri tem, da morajo uporabniki storitev varstveno delovnih centrov v času kolektivnega dopusta koristiti nujno varstvo, namesto da bi preživeli kvaliteten oddih v spremstvu osebnega asistenta. Mogoče si tudi kdo od njih želi preživeti teden dni na obali?)
- **Nihče ne sme biti diskriminiran**
- **Invalidi imajo enako pravico, da se vključijo v družbo, kakor vsi drugi** (na način, da morajo čas kolektivnega dopusta preživeti v nujnem varstvu jim kratite pravic, da bi se družili ne zgolj s sebi enakimi, pač pa z vsemi ostalimi, s katerimi si želijo. Tudi sama nimam nobene želje preživljati kolektivnega dopusta s sodelavkami. Pa to nikakor ne pomeni, da z njimi nimam razvitega spoštljive odnosa. Zakaj njih tretiramo drugače?)
- **Invalide spoštujemo, kot vse druge** (na način, da se jim prepoveduje lastna izbira kako želijo preživeti čas kolektivnega dopusta se jih definitivno sporoča ravno obratno)
- **Vsak mora imeti enake možnosti** (kot sem napisala zgoraj, imamo vsi zaposleni možnost odločitve, s kom želimo preživeti čas kolektivnega dopusta. Naj imajo torej tudi invalidne osebe možnost lastne izbire, kako oziroma s kom želijo preživeti čas kolektivnega dopusta)

Na koncu želim na povsem plastičen primer opisati situacijo uporabnice Ane. Ana je dekle z zmerno motnjo v duševnem razvoju, ki obiskuje varstveno delovni center. Koristi storitev osebne asistencije.

Za delo, ki ga opravlja v VDC-ju, je konec prejšnjega meseca prejela nagrado v vrednosti 1€. Ana se na srečo ne zaveda vrednosti denarja, sicer si ne upam predstavljati kakšno razčlovečenje bi doživela ob spoznanju, koliko je cenjeno njeno delo.

Ana je vključena v okoliško društvo Sožitje, kjer ima ogromno dobrih prijateljev in znancev. Z določenimi družinami se družijo tudi v prostem času. Pred Ano je čas poletnih počitnic, ki se jih zelo veseli. Asistentom praktično vsak dan zaupa novo željo, kaj si želi doživeti v času kolektivnega dopusta...obiskati živalski vrt, si ogledati razstavo eksotičnih živali,...Njena zakonita zastopnica (mama) je s strani VDC-ja prejela obvestilo, da bo VDC v času kolektivnega dopusta (3 tedne) zaprt, da pa imajo možnost, da je Ana vključena v nujno varstvo, ki se zagotavlja v prostorih CUDV-ja. Ana nima izbire ali ali, saj ji zadnji stavek (zagotavljamo nujno varstvo) jemlje pravico izbire. Ker CUDV zagotavlja nujno varstvo, Ana v tem času ni upravičena do storitve osebne asistencе. Namesto ogleda živalskega vrta, razstave eksotičnih živali, bo Ana lahko tri tedne preživela v družbi nepoznanih oseb. Za kosilo bo jedla tisto, kar bodo določili drugi, ob uri, ki jo bodo določili drugi.

Zgoraj opisan primer je res da plastičen, vendar ni daleč od resnice. Pred vlogo strokovne vodje zavoda, sem bila 15 let zaposlena v CUDV-ju. Moj namen ni metati slabo luč na institucijo, kot tako. Zavedam se, da nujno varstvo za marsikoga predstavlja edino rešitev. Hkrati pa ne morem mimo dejstva, da vsi skupaj zadnjih 20 let težimo k dezinstitutionalizaciji.

Verjamem, da boste pristojni na MDDSZ našli posluh za zgoraj opisano problematiko.

S prijaznimi pozdravi,
Andreja Pirc, strokovna vodja